

VII. GODIŠNJA SKUPŠTINA STRUČNOG UDRUŽENJA MLJEKARSKIH PRIVREDNIH ORGANIZACIJA HRVATSKE

Prestanak rada Udruženja, osnivanje Sekcije za Hrvatsku

7. VI. o. g. održana je VII. godišnja skupština Stručnog udruženja mljekarskih privrednih organizacija Hrvatske.

Skupštinu je otvorio drug Franjo Gabler, predsjednik Udruženja. Nakon biranja Radnog predsjedništva drug tajnik N. Fabijanić podnio je izvještaj, u kojem je izneseno:

— **stanje članstva.** — Do konca svibnja ove godine bilo je učlanjeno u Udruženju 35 članica i to 33 iz NRH i 2 iz NR BiH. Od ukupno 35 članica 14 su samostalna mljekarska poduzeća, 14 zadružnih mljekarskih pogona, 3 mljekarska pogona na poljoprivrednim dobrima, 1 poslovni savez i 3 trg. poduzeća;

— **proizvodnja i potrošnja mlijeka u NRH.** — Ukupna proizvodnja mlijeka u NRH u god. 1956. iznosila je 679 mil. litara, t. j. 35% od ukupne proizvodnje mlijeka u Jugoslaviji. 4% otpada na ovčje, a 96% na kravlje mlijeko. Od cjelokupne količine mlijeka 79% se proizvodi u nizinskom dijelu Hrvatske. Do god. 1961. povećat će se proizvodnja mlijeka za 35%.

Potrošnja mlijeka iznosila je 136 lit. godišnje (0,37 lit. na dan) po stanovniku, a god. 1961. iznosit će 176 lit. godišnje (0,48 lit. na dan);

— **tržni višak** — God. 1956. iznosio je 354 mil. lit., a od toga mljekare su otkupile 59 mil. lit., t. j. 18% od sveukupnih tržišnih viškova. God. 1961. očekuje se tržišni višak od neko 500 mil. litara;

— **ukupni kapacitet** — 204 mljekare u NRH god. 1956. iznosio je 586.000 lit. na dan. Naše mljekare nisu u stanju preuzeti sve tržišne viške. Mnoge mljekare ne zadovoljavaju ni sa zgradama ni s opremom. 5 većih novosagrađenih mljekara s 52% od svih samostalnih kapaciteta ističu se po kapacitetima, higijenskim i radnim uvjetima. Mnoge manje mljekare izgrađene su većinom u adaptiranim zgradama i ne odgovaraju svrsi;

— **korištenje kapaciteta** — u god. 1957. bilo je mnogo bolje nego 1956. Za ilustraciju navodi se korištenje kapaciteta nekoliko većih mljekara (u %):

God.	Zagreb	Osijek	Županja	Bjelovar	Vel. Zdenci
1957.	58	67	78	86	92
1956.	46	44	53	66	60

— **promet mlijekom** — Ukupan promet mlijekom na području NRH god. 1957. iznosio je oko 84,035.745 lit. Preko članica Udruženja otkupljeno je 79,959.530 lit. ili 95%. Od otkupljenog mlijeka 34% se plasiralo kao konzumno mlijeko, a 66% je prerađeno.

Promet mlijekom god. 1957. izražen u % bio je: kod Zagrebačke mljekare 30%, TMP Osijek 10%, TMP Županja 7%, »Zdenka« Vel. Zdenci 9%, Mljekarske industrije Bjelovar 8%, »Slavonka« Slav. Požega 4%, »Zora« Virovitica 2% i t. d.

— obrada i prerada mlijeka — Promet konzumnim mlijekom god. 1957. u poređenju s god. 1956. povećao se za neko 23%, a prerada mliječnih proizvoda za neko 49%.

Godina	Konzumno mlijeko u 000 lit.	Proizvedeno u tonama					ukupno prerađevina
		sira (polutvrđi, tvrdi)	maslaca	kazeina	ml. praha	ostalog	
1957.	27.240*	1.731	1.341	355	953	768	5.148
1956.	22.121	1.288	997	347	516	297	3.445

Konzumnog mlijeka najviše je plasiralo 5 većih mljekara: Zagreb, Rijeka, Osijek, Bjelovar i Split i to 96% od ukupnih količina, dok su sve ostale mljekare plasirale svega 4%.

Najviše mliječnih proizvoda proizvele su i to sira: Vel. Zdenci (650 t), Zagreb (420 t), Sl. Požega (112 t), Osijek (108 t) i Bjelovar (102 t), a maslaca: Zagreb (376 t), »Belje« (184 t), Bjelovar (175 t), Vel. Zdenci (86 t), Osijek (81 t) i Sl. Požega (82 t); mliječnog praška proizvela je TMP Osijek 545 t, a Županja 408 t. Najviše kazeina proizvela je Zagrebačka mljekara (143 t), a zatim Mljekarska industrija Bjelovar (78 t).

— otkupne i prodajne cijene mlijeka i mliječnih proizvoda — Otkupna cijena mlijeka za proizvođače u god. 1957. bila je od 19—25 Din po litri, dok je za poljoprivredna dobra bila nešto veća (na bazi 3,6% masti). S otkupnom cijenom mlijeka su uglavnom bili proizvođači zadovoljni. Prodajna cijena mliječnim proizvodima je nešto povećana zbog većih otkupnih cijena mlijeku i proizvodnih troškova. Cijena konzumnog mlijeku bila je od 25—38 Din litra, maslaca 480—700 Din kg, tvrdih sireva 300—500 Din kg, mliječnog praška 350—370 kg, a kazeina 400—520 Din kg;

— produktivnost rada — Iako se u god. 1957. znatno povećala prerada mlijeka, broj radnika se razmjerno malo povećao, svega za 128. Dnevni otkup mlijeka po radniku povećao se za 43 litre (173:130 lit. u god. 1956.), bruto-produkt za 294.000 Din (2,028.000 Din : 1,734.000 u god. 1956.), dok na jedinicu platnog fonda za 6,63 dinara (20,14 : 13,51 u g. 1956.). Podaci se odnose na ukupno 1271 radnika i službenika;

— kadrovi — Kod 23 članice Udruženja bilo je uposleno ukupno 1271 radnik i službenik. Od toga 1106 radnika i 165 službenika. Visokokvalificiranih bilo je 8%, kvalificiranih 39,5%, nekvalificiranih 29,5%, priučeni 20%, a naučnika 3%;

* uračunat je i jogurt 1.030

— osnovna sredstva — Sadašnja vrijednost osnovnih sredstava 21 članice Udruženja iznosila je oko 1.6 milijarda dinara. Na zgrade otpada oko 40% vrijednosti, a ostalo na opremu, vozila i dr.

— rad Udruženja — Tokom prošle godine Upravni odbor Udruženja suočavao se s više problema, kao što su otkupne i prodajne cijene, marža zadrugama, plasman mliječnog praška i kazeina, analitička procjena radnih mjesta, razrada perspektivnog plana, pripreme za izložbu, organizacioni problemi i dr.

U prošloj godini je izradilo među ostalim preko komisija i poslovnice: perspektivni plan unapređenja mljekarstva u Hrvatskoj, referat o stanju mljekarstva u NRH, referat o suvremenoj eksploataciji mlijeka u Hrvatskoj, pretreseni su i prijedlozi standarda i stavljene primjedbe na 21 mliječni proizvod i na Pravilnik o kvalitetu životnih namirnica; održana su 4 ocjenjivanja. Predložene su nadležnoj komori potrebe reproduktivnog materijala; organiziran zajednički sastanak s Trgovinskom komorom o pitanju mljekarske ambalaže; održan 3-mjesečni sirarski tečaj u Bjelovaru i Vel. Zdencima za kvalificirane radnike s 15 polaznika; organiziralo je izložbu u Zagrebu i Novom Sadu; sudjelovalo u pripremi materijala za osnivačku skupštinu Stručnog udruženja mljekarskih organizacija Jugoslavije i dr. Putem instruktaze uklanjali su se razni nedostaci u proizvodnji, pružala se pomoć prigodom organizacije laboratorijske službe pri mljekarama, rekonstrukcije mljekara i dr.

Osim toga izdavalo je list »Mljekarstvo« u nakladi od 3.400 primjeraka latinicom, dok je naklada ćirilicom iznosila oko 2.000 primjeraka. List je redovito izlazio zahvaljujući materijalnoj pomoći članica.

Nakon pročitano izvještaja iznesen je kratki osvrt na rad Stručnog udruženja mljekarskih privrednih organizacija Hrvatske od osnutka do danas.

Udruženje je osnovano 25. V. 1951. u prelaznom periodu završetka administrativnog rukovođenja privredom i početkom formiranja radničkog samoupravljanja u industrijskim poduzećima, a u doba dokidanja obaveznog i prijelazom na slobodni otkup. Zadaci Udruženja su bili mnogostruki. Mljekarskim organizacijama pružena je stručna pomoć. U to doba trebalo se boriti za kvalitetu mlijeka. Otkupljivalo se mlijeko sa 2,8—3,2% masti. Ljeti je u mljekare stizavalo 20% zgrušanog mlijeka; svega tri mljekare pasterizirale su vrhnje; kvaliteta kazeina bila je slaba, a asortiman sireva malen.

Navest ćemo nekoliko značajnijih akcija, koje je Udruženje provodilo od svog osnutka:

— organiziralo je 15 tečajeva i seminara s oko 200 radnika i rukovodilaca mljekare;

— održalo je 15 ocjenjivanja mliječnih proizvoda;

— organiziralo je 2 mljekarske izložbe u Zagrebu i 1 i u Novom Sadu;

— pomagalo je kod izrade investicionih planova za rekonstrukciju mljekara;

— predložilo otkupne rajone;

- njegovom inicijativom osnovan je Servis za mljekarstvo;
- surađivalo je s tvornicama i radionicama zbog proizvodnje mljekarske opreme;
- obavještavalo je članice o mogućnosti nabave potrebnog materijala;
- predlagalo je komori potrebni reprodukcioni materijal;
- surađivalo je s Glavnim zadružnim savezom NRH, poslovnim i lokalnim zadružnim organizacijama o pitanju otkupnih cijena mlijeka;
- surađivalo s organima vlasti i nadležnim ustanovama kod donošenja raznih propisa u vezi s mljekarstvom, a pomagalo je svoje članice kod donošenja tarifnih pravilnika i dr.;
- od studena 1951. izdavalo je redovito svoj mjesečni list »Mljekarstvo«.

U diskusiji o referatima druga tajnika Fabijanića sudjelovali su drugovi: Jakšić, Gabler, ing. Stambolić, Kauf, ing. Gamberger, Leaković, dr. Sabadoš i Fabijanić.

Diskutanti su se osvrnuli na zadatke Udruženja — Sekcije, jer ima još mnogo neriješenih problema. Govorilo se i o poteškoćama kod dobivanja investicija za manje mljekare i finansiranja Mljekarske škole u Bjelovaru. Među ostalim odgovor u pogledu Mljekarske škole dao je drug N. Jakšić, predsjednik Poljoprivredno-šumarske komore NRH. Naveo je kako se škola mora finansirati i potrebu da se ista podigne na 2. stupanj. U diskusiji je nadalje istaknuto da treba isposlovati kod Poljoprivredne komore da se barem 50% članarine, što uplaćuju mljekarske organizacije, ustupe Udruženju-Sekciji. Osim toga naglašena je potreba suradnje između Mljekarskog zavoda Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu i Udruženja.

Nakon što je dana razrješnica Upravnom i Nadzornom odboru donesena je odluka o prestanku rada Udruženja i jednoglasno je prihvaćena odluka o osnutku Sekcije za Hrvatsku.

Tajnik Fabijanić iznio je zadatke, organizaciju i finansiranje Sekcije.

U odbor Sekcije izabrano je 11 članova, t. j. zapravo 10, jer tajnik ulazi automatski u odbor. Članovi odbora jesu: D. Kauf, F. Gabler, Stj. Leaković, D. Vilner, M. Ferdebar, J. Gavran, ing. M. Jelača, Đ. Grubor, V. Kohout i P. Mišković. Za predsjednika Sekcije izabran je F. Gabler, direktor Zagrebačke mljekare. Ujedno su za skupštinu Poljoprivredno-šumarske komore izabrana 3 delegata: F. Gabler, Stj. Leaković i N. Fabijanić.

UPOZORENJE!

Novi broj našeg tek. računa: 400-73-3-1778